

A feltárt nyomvonal legmélyebb részén egy újkori tanya épületeinek a nyomait dokumentáltuk kutatóárkos módszerrel.

Munkatársak: Czinegéné Kiss Ilona és Papp Enikő ásatási technikusok. A geodéziai felmérést és a lelőhely digitális feldolgozását az Archeodata 1998. Bt. végezte.

BOCSI ZSÓFIA

283. Ligetfalva, Erdő-Főd

(Zala megye) U, B, Á

A 76. sz. főút rekonstrukciója tette szükségessé a megelőző régészeti feltárását Ligetfalva határának D-i sarkán, a Ligetfalvi-patak fölé magasodó domboldalon. A 2008-as terepbejárás és az ebből készült hatástanulmány alapján a lelőhelyet az út jobb oldalának földmunkálatai a 32+360–32+410 km-sz. közötti szakaszon érintik. A humuszolást 2010. október 28-án végeztük el az útpadka és a rekonstrukciós határ között (284 m²). A terület teljesen fedett volt: 20 régészeti jelenség foltja rajzolódott ki, ezeket november 8–9-én tártuk fel, a geodéziai felmérésre november 10-én került sor. A kis felületen gödrök és cölöphelyek kerültek napvilágra, a belőlük előkerült leletanyag három korszakra datálható: a legidősebbek a késő neolitikus lengyeli kultúra idejére, majd a bronzkorra és végül az Árpád-korra. A leletek zöme kerámiatöredék, kevés állatcsont és kőeszköz töredéke volt közöttük.

A feltárás során egyértelművé vált, hogy a lelőhely kiterjedése nagyobb, mint azt a terepbejárás adatok mutatták. A 76. sz. főút rekonstrukciójának munkálatai mind Ny-i, mind K-i irányba további régészeti jelenségeket is megbolygathatnak.

A leletek elsődleges feldolgozása a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ szombathelyi regionális irodájában történik.

Munkatárs: Spolár Erika terepi asszisztens. A geodéziai felmérést Áncsán Zoltán és Földi Áron végezte.

TOKAI ZITA MÁRIA

284. Lovászpata határa

(Veszprém megye) Ő, N, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Lovászpata határában, a Sokorói-Bakony-ér D-i oldalán három lelőhelyen haladt keresztül a nyomvonal. A KÖH 8406 számon nyilvántartott intenzív, több korszakon át lakott lelőhelyet pontosítottuk. Továbbá két új lelőhelyet találtunk: *Malom mező I. és II.* (KÖH 74267, 74269). Előbbin Árpád-kori, utóbbin őskori és népvándorlás kori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

285. Lövő, Kígyós II.

(KÖH 73839)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő

2010 márciusa folyamán régészeti megfigyelést folytattam a Lövő és Sopronkövesd között, a 84. sz. főútvonaltól D-re elterülő lankás domboldalon, a 0193/5 hrsz.-ú telken létesítendő szélerómú felvezető útjának, ill. villamoskábel fektetésének földmunkáinál. Az út kialakításához részben a korábbi dűlőutat használta fel a kivitelező.

A kábel kiásott kb. 80 cm mélységű árka alapján az erősen kavicsos termőtalaj vastagsága alig 10 cm, mely alatt vörös agyagos, sóderes talajréteg húzódik. A két nyomvonal földmunkáinak figyelemmel kísérése mellett a környező szántóföldeken terepbejárást is végeztem. Sem a földmunkák során, sem a terepbejáráskor régészeti jelenségeket nem észleltem. Csekély mennyiségű, jellegtelen kis őskori kerámiatöredékekből és egy azonosíthatatlan vastárgyból álló rendkívül szórványos leletanyagot mindössze a kábelnyomvonal K-i, Lövő határában húzódó szakasza melletti szántóban gyűjtöttem. A területet új lelőhelyként regisztráltam.

POLGÁR PÉTER

286. Lövő, Vasút utca vége

(KÖH 46980)

(Győr-Moson-Sopron megye) B

2010. március 10–17. között elvégeztük a 03, 06 hrsz.-ú ingatlanokon, 677 m²-en a megelőző feltárást, amit a Sopron–Szombathely–Szentgotthárd vasútvonal korszerűsítése tett szükségessé.

Lövő É-i részén, a Kardos-ér Ny-i partján, a 84. sz. főúttól K-re, a Vasútra-dűlő D-i részén 2004-ben, terepbejárás során Takács Károly intenzív római kori lelőhelyet azonosított. A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai a 2008. áprilisi állapotfelmérés során feltételezték, hogy a vasúttól K-re húzódó lelőhely Ny-i szélét érintheti a vasút tengelye.

2010 márciusában a vasúti töltés Ny-i oldalán, a lelőhely feltételezett Ny-i szélén kezdtük a kutatást. A vasúti töltést kísérő árok aljában és oldalában lévő, korábban akácossal beültetett felületen a humusz vastagsága meglehetősen változó (10–150 cm) volt, mivel egy árok rézsűjéről van szó. Az altalajt a fák gyökerei erősen megbolygatták, ezek nyomai között régészeti jelenségek elszórtan jelentkeztek, de a 400 m hosszú terület teljes hosszában. Biztosan régészeti jelenséget 13-at tártunk fel: nagy részük gödör, ill. cölöphely, valamint két K–Ny irányú árok részlete. Ezekből az objektumokból került elő a viszonylag kis mennyiségű kerámia-, és állatcsontanyag jó része.

A terepbejárások során feltételezett intenzív római kori telepnek nyomát itt nem találtuk, valószínűleg csak a vasúttól K-re lévő dombhátra terjed ki. A kerámiaanyag legnagyobb része őskori, a kora bronzkorra tehető, meglehetősen szórt település nyoma. A leggazda-

gabb leletanyagú objektum égett rétegében egy henger alakú agyagnehezéket találtunk. Az egyik árokból egy középkori kerámiatöredék került elő. Többkorszakos lelőhelyről van szó, amelynek Ny-i szélén egy bronzkori, valószínűleg Makó-kultúrába sorolható telep kis részletét lehetett meghatározni.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szombathelyi irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Eke István régész; Bek Tamás, Radics András régésztechnikusok; Lakatosné Sövegjártó Erika, Molnár Szabolcs, Ritly Jenő, Wolf Ernő betanított terepi asszisztensek. A geodéziai felmérést a KÖSZ Szombathelyi Geodézia Csoportja végezte.

MELIS ESZTER

287. Lulla, Büdös-alja (KÖH 46990)

(Somogy megye) R, B, LT, Á, Kk

2010-ben kezdtük meg a régészeti munkát a Balatonendréd-Lulla összekötő út tervezett nyomvonalán. A lullai megelőző feltárásokat a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága végezte. A lelőhely Lullától Ny-ra található. A terület É felé folyamatosan mélyül. A lelőhely D-i része egy magas, erdős dombtetőn, középső része az eleinte meredekebb, majd lankásabb domboldalon található. Ez utóbbi részt egy földút osztja ketté. A lelőhely É-i része mélyen fekvő, laposabb terület. Itt egy mesterséges medrű vízfolyás osztja két részre a lelőhelyet, a vízhez közel kissé újra emelkedik a felszín. A mélyebben fekvő É-i területeken viszonylag vastag, 40–80 cm-es, a meredekebb domboldalon csak 20–30 cm-es humuszréteg volt.

A vízfolyástól É-ra lévő lelőhelyrészen csak egy árkot találtunk. Az objektumokkal fedett terület É-ról jól körülhatárolható volt, egyértelműen véget ért. Dél felé a lelőhely felhúzódik a dombtetőre, legalább az erdősávig.

Néhány gödör őskori volt. Ezek egy része *kora bronzkori*, a Somogyvár-Vinkovci kultúra időszakára keltezhető, másik részük *rézkori*, feltehetően a Balaton-Lasinja kultúra leletanyagát tartalmazta.

Több objektum a *kelta korra* tehető. Két viszonylag sekély, nagyobb méretű objektum – talán épületmaradvány – mellett gödröket, és egy kemencebokrot találtunk ebből a korszakból.

Nagyobb részt a *középkori Lulla* maradványait tártuk fel. Az objektumok többsége a kora Árpád-kortól a késő középkorig terjedő időszakból származik. Megállapítható, hogy a késő Árpád-korban inkább a magasabban lévő domboldalt lakták, míg a korai Árpád-korban (hasonlóan a kelta és római időkhez) több objektum volt a mélyebben fekvő részeken. Az objektumok viszonylag sűrűn helyezkedtek el, többször metszték egymást. A számos gödör, cölöplyuk, árok mellett több külső kemencét és kemencebokrot is feltártunk.

A lelőhely eddigi legérdekesebb objektuma egy késő középkori tégláégető kemence. Egy földbe mélyített alapárkos épületet – talán veremólat – is kibontottunk, de lakóházat nem találtunk, ami a lelőhely felső rétegének erős pusztulásával magyarázható. Egy nagyobb területet bezáró, ovális alakú kerítőárok, egy nagyméretű – 5–6 m mély, 15 m hosszú – kérdéses funkciójú objektum és egy kút emelhető ki a középkori objektumok közül. Az objektumok gazdag leletanyagot tartalmaztak, több vaseszköz, kulcs, sarkantyú, kés került elő a nagyszámú kerámiatöredék mellett.

Munkatársak: Varga Máté régész, Balla Krisztián, Nyári Zsolt, Cserép Tamás, Gál Zoltán technikusok.

MOLNÁR ISTVÁN – SIPOS CARMEN

288. Lulla, Jabapuszta DK (KÖH 46995)

(Somogy megye) LT

A Lulla-Balatonendréd összekötő út megelőző ásatásának keretében a jelenlegi országutat és annak két oldalán lévő területet tárhattuk fel, csak részlegesen, a munkálatokat előreláthatóan 2011-ben tudjuk befejezni. A területet igen mély (50–150 cm-es) humuszréteg fedte, amely a lelőhely közepe felé mélyült, és jelentősen megnehezítette a lelőhely határainak terepbejárással történő meghatározását.

Az eddig feltárt részen összesen 78 kelta objektumot találtunk. A számos gödör, árok mellett 6 tapasztott padlójú, cölöpszerkezetes, földbe mélyített kelta épület, 1 edényégető kemence és 2 kemence is előkerült. Az épületek szerkezetét a magas talajvíz és a szelvényt metsző újkori árkok miatt nehéz rekonstruálni. Egy esetben feltételezhető, hogy a téglalap alakú épület rövidebb oldalának közepén lévő ágasfa tartotta a házat. Az egyik háznál megfigyelhető volt a padló megújítása kb. 20 cm-rel a padlószint felett. Ezen a szinten egy kemence volt.

Az edényégető kemence tűzterét egy tartóborda osztotta ketté, rostélyán 3 koncentrikus körben helyezkedtek el a lyukak. Előtérgődre a jelenkori vízvezeték árka miatt megsemmisült.

A gazdag leletanyagból egy ép ekepapucsot lehetett kiemelni – ez a 2. sz. épület betöltéséből került elő.

Az objektumok a terület két végén sűrűsödtek, a legértékesebbek – házak, edényégető kemence – a lelőhely É-i részéből kerültek elő.

Munkatársak: Molnár István és Varga Máté régészek, Nyári Zsolt, Balla Krisztián, Cserép Tamás ásatási technikusok.

HONTI SZILVIA – SIPOS CARMEN

289. Magy, Csengő-árok (KÖH 34852)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) R

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2010. június 24. és augusztus 4. között elvégezte az M3 68 jelű régésze-